

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/1219
komudagur 11.3.2010

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 10.03 2010
Mál: 201003-0005

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla (390 mál).

Alþýðusamband Íslands var kallað til umsagnar við undirbúnings þessa máis og styður afgreiðslu þess án breytinga. Það er álit ASÍ að eftir samþykkt þess gefist tækifæri til þess að skapa frið um skipan dómara en grafið hafði undan trausti almennings í þeim efnum á undanförunum árum.

Áskilinn er réttur til þess að koma að frekari athugasemdum við þingmál þetta eftir því sem meðferð þess á Alþingi miðar.

Virðingarfyllst,

Magnús M. Norðdahl hrl.,
lögfræðingur ASÍ.

Alþýðusamband Íslands

Sæturni 1 • Reykjavík
Sími: 535 5600 • Fax: 535 5601
asi@asi.is • www.asi.is

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 12. apríl 2010

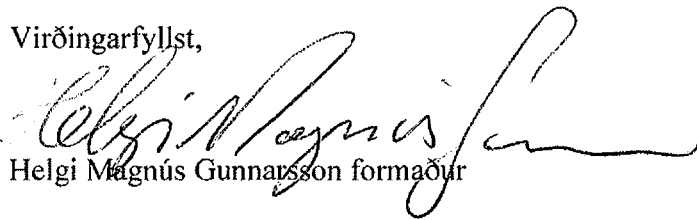
Umsögn Ákærendafélags Íslands um frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla nr. 15/1998, (skipun dómara). 390. mál.

Ákærendafélag Íslands gerir athugasemd við 1. mgr. 2. gr. frumvarpsins, sem vera á 1. mgr. 4. gr. a laga um dómstóla, þar sem fjallað er um skipun fimm manna dómnefndar um hæfi dómara. Samkvæmt frumvarpinu skal Hæstiréttur skipa tvo, dómstólaráð einn, Lögmannfélagið einn og sá fimmti skal kosin af Alþingi.

Ákærendafélag Íslands er félagsskapur allra ákæranda á Íslandi. Sakamál eru verulegur hluti þeirra mála sem til kasta dómstólanna koma. Tilefningarvald Lögmannafélags Íslands á manni til setu í dómnefndinni er væntanlega rökstutt með þeim hætti að þá varði störf dómstólanna. Hlutverk ákæranda er hliðsett störfum lögmanna fyrir dómstólum.

Halda má því fram að hlutur ákæranda hafi að nokkru verið fyrir borð borinn við mat á hæfi dómaraefna. Líkleg ástæða þessa er að nefndarmenn í dómnefnd þeirri sem nú fjallar um hæfi héraðsdómaraefna samkvæmt 3. mgr. 12. gr. dómstólalaga, er eingöngu skipuð dómurum og lögmönnum sem skortir innsæi í störf ákæranda og eru fulltrúar einungis hluta þeirra sem að störfum dómstóla koma. Mjög mikilvægt er að sem flest sjónarmið komi til skoðunar við mat á hæfi dómara, en mjög skortir á það þegar rödd ákæranda heyrir ekki við þetta val.

Virðingarfyllst,

Helgi Magnús Gunnarsson formaður

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/1243
komudagur 12.3.2010

Nefndasvið Alþingis
Allsherjarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 10. mars 2010

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp til laga um breytingu á lögum um dómstóla, nr. 15/1998 með síðari breytingum (skipan dómara), þskj. 698 - 390. mál.

BSRB hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á dómstólalögum varðandi skipun í embætti dómara. Bandalagið átti fulltrúa í samráðshópi þeirrar nefndar er skipuð var til endurskoðunar á reglum um skipan dómara og til að gera tillögur að nýjum reglum. Bandalagið styður eindregið að frumvarp þetta verði að lögum og hefur ekki frekari athugasemdir við einstakar greinar þess.

Fyrir hönd BSRB

Helga Jónsdóttir
Helga Jónsdóttir
framkvæmdastjóri

Dómarafélag Íslands

Alþingi
Erindi nr. P 138/1244
komudagur 12.3.2010

Reykjavík, 10. mars 2010

Nefndasvið Alþingis,

Austurstræti 8-10,

121 Reykjavík.

Með tölvubréfi frá allsherjarnefnd Alþingis, dags. 4. mars sl., var óskað umsagnar Dómarafélags Íslands um frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla nr. 15/1998, með síðari breytingum.

Stjórn Dómarafélags Íslands hefur fjallað um ofangreint frumvarp. Stjórn félagsins tekur undir þau sjónarmið réttarfarsnefndar sem fram koma í athugasemdum með frumvarpinu að taka verði tillit til fjölda atriða þegar settar eru reglur um skipan dómara og að mikilvægt sé að styrkja stöðu og sjálfstæði dómstólanna.

Megintilgangur með setningu laga um dómstóla nr. 15/1998 var að styrkja stöðu og sjálfstæði dómstólanna og tryggja eins og kostur var að þeir væru óháðir hinum tveimur þáttum ríkisvaldsins. Telur stjórn Dómarafélags Íslands að frumvarp það sem hér er til umsagnar, varðandi skipun dómara, muni í raun geta stuðlað að sjálfstæði dómstólanna gagnvart framkvæmdavaldi og löggjafarvaldi og fagnar því stjórn félagsins framkomnu frumvarpi.

Stjórn Dómarafélagsins hefur tvær athugasemdir við frumvarp þetta. Önnur lýtur að 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins, þar sem segir að dómnefnd skuli láta dómsmálaráðherra í té skriflega og rökstudda umsögn um umsækjendur um embætti *hæstaréttardómara*. Telur stjórn Dómarafélags Íslands að nauðsynlegt sé að fram komi í ákvæðinu sjálfu, að hið sama gildi um umsækjendur um embætti héraðsdómara, jafnvel þótt fram komi í 3. gr. frumvarpsins að ákvæði 4. gr. a gildi að breyttu breytanda við skipun í embætti héraðsdómara.

Ráða má og af athugasemdum með 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins að dómnefnd skuli láta dómsmálaráðherra í té skriflega og rökstudda umsögn um umsækjendur um embætti dómara, jafnt hæstaréttardómara og héraðsdómara.

Hin athugasemdin lýtur að skipun í fimm manna dómnefnd til að fjalla um hæfni umsækjenda um embætti héraðsdómara og hæstaréttardómara. Samkvæmt frumvarpinu skulu tveir nefndarmenn tilnefndir af Hæstarétti, þar af annar sem formaður nefndarinnar, Dómstólaráð

skal tilefna þriðja nefndarmanninn, Lögmannafélag Íslands þann fjórða og fimmti nefndarmaðurinn skal kosinn af Alþingi.

Samkvæmt tillögum nefndar sem skipuð var af dómsmálaráðherra um endurskoðun reglna um skipan dómara, og frumvarp það sem hér er til umsagnar er að meginstefnu til byggt á, var gert ráð fyrir því að Dómarafélag Íslands tilnefndi einn dómara í dómnefndina, en ekki samkvæmt frumvarpi því sem hér er til umsagnar. Telur Dómarafélag Íslands nauðsynlegt að breyting sé gerð á frumvarpinu að þessu leyti.

Bent er á að innan vébanda Dómarafélags Íslands sitja héraðsdómarar og hæstaréttardómarar og hafa margir félaganna mjög langa reynslu af dómstörfum. Dómarar sjálfir vita því vel, hvaða eiginleikum vert sé að leita að í dómaraefnum og því afar eðlilegt að til félagsins sé leitað þegar tilnefna á mann í dómnefnd til að meta dómaraefni. Dómarafélag Íslands á samkvæmt 12. gr. dómstólalaga nr. 15/1998 að tilnefna mann til setu í dómnefnd til að meta hæfni umsækjenda um héraðsdómaraembætti og telur félagið að eðlilegt sé að reglur um tilnefningu af hálfu Dómarafélags Íslands séu óbreyttar að þessu leyti. Í athugasemdum með frumvarpi því sem hér er til umsagnar er í engu vikið að því hvers vegna Dómarafélag Íslands skuli ekki lengur tilnefna mann til setu í nefnd um skipan dómara.

Einnig er bent á að í umsögnum Lögmannafélags Íslands, umsögn Lagadeildar Háskóla Íslands, og samkvæmt tillögum nefndarinnar sem falið var að endurskoða reglur um skipan dómara, var gert ráð fyrir því að Dómarafélag Íslands tilnefndi mann í nefndina. Líta má til þess að dómarafélag Danmerkur tilnefnir menn til setu í dómnefnd þeirri sem fjallar um hæfi og hæfni dómaraefna, (dommerudnævnelsesráð), en auk þess tilnefna dómarar úr Hæstarétti og landsréttunum menn til setu í dómnefndinni.

Dómarafélag Íslands telur að þá breytingu sem hér er gerð á, verði einnig að skoða í því ljósi að nú hefur verið lagt fram frumvarp til breytinga á dómstólalögum sem lýtur m.a. að breytingum á hlutverki og samsetningu Dómstólaráðs. Verði það frumvarp að lögum munu héraðsdómarar ekki vera í þeim meirihluta í Dómstólaráði sem nú er, heldur munu þar einnig eiga sæti fulltrúi Lögmannafélags Íslands, auk eins manns sem skipaður skal án tilnefningar af ráðherra og skal hann ekki vera starfandi dómari. Þá ber að líta til þess hvert hlutverk Dómstólaráðs er samkvæmt dómstólalögum, það er fjölskipað stjórnvald og þeir sem þar sitja eru kjörnir í ráðið, af hálfu dómstjóra og dómara, auk þess ráðsmanns sem skipaður er án tilnefningar.

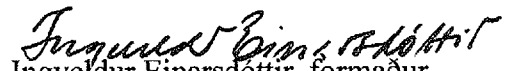
Dómarafélag Íslands er hins vegar óháð fagfélag dómara, þar sem allir félagsmenn eiga jöfn réttindi og bera jafnar skyldur og er tilgangur félagsins m.a. að standa vörð um sjálfstæði dómara og dómstóla, að stuðla að velferð dómarastéttarinnar og vera málsvari hennar.

Telur Dómarafélag Íslands í ljósi alls ofangreinds að eðlilegt sé að það tilnefni mann til setu í dómnefnd til að fjalla um hæfni umsækjenda um embætti héraðs- og hæstaréttardómara.

Að öðru leyti hefur Dómarafélag Íslands ekki athugasemdir við frumvarp þetta og telur að sú breyting sem gerð er með frumvarpinu á dómstólalögum, um skipan dómara, muni horfa til réttarbóta.

Virðingarfyllst,

f.h. Dómarafélags Íslands,

Ingvaldur Einarsdóttir, formaður

DÓMSTÓLARÁÐ

Alþingi
Erindi nr. P 138/1252
komudagur 15. 3. 2010

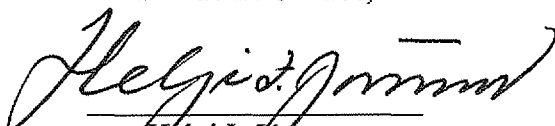
Reykjavík, 12. mars 2010

Allsherjarnefnd Alþingis
Alþingishúsinu við Austurvöll
150 Reykjavík

Dómstólaráð vísar til tölvubréfs allsherjarnefndar Alþingis 4. mars 2010 þar sem þess er óskað að ráðið láti í té umsögn um frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla, nr. 15/1998, með síðari breytingum (skipun dómara). Með frumvarpinu eru lagt til að stofnuð verði dómnefnd til að fjalla um hæfni umsækjanda og embætti hæstaréttardómara og héraðsdómara og að álit nefndarinnar verði bindandi fyrir ráðherra.

Dómstólaráð gerir ekki athugasemdir við frumvarpið og telur að það hafi að geyma mikilvægar útbætur sem miði að því að styrkja sjálfstæði dómsvaldsins. Einnig telur dómstólaráð rökrétt og eðlilegt að það tilnefni nefndarmann í dómnefndina með hliðsjón af hlutverki ráðsins og því hvernig nefndin er skipuð að öðru leyti.

F.h. dómstólaráðs,

Helgi I. Jónsson,
starfandi formaður

HÆSTIRÉTTUR ÍSLANDS

Alþingi
Erindi nr. P 138/1132
komudagur 5.3.2010

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

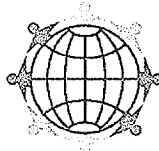
Reykjavík, 4. mars 2010.

Hæstarétti Íslands barst í dag til umsagnar frumvarp til laga um dómstóla, 390. mál.

Hæstiréttur hefur ekki athugasemdir við efni frumvarpsins.

Ingibjörg Benediktsdóttir,
forseti Hæstaréttar

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Alþingi
Erindi nr. P 138/1268
komudagur 16.3.2010

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 15. mars 2010

Umsögn Mannréttindaskrifstofu Íslands um frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla, nr. 15/1998, með síðari breytingum (skipun dómara), 138. löggjafarþing 2009-2010, þingskjal 698 – 390. mál.

Mannréttindaskrifstofu Íslands hefur borist til umsagnar ofangreint frumvarp til laga um breyting á lögum um dómstóla (skipun dómara). Með frumvarpinu er lagt til að settar verði nýjar reglur um skipun dómara við Hæstarétt og héraðsdóm en málsmeðferð við skipan dómara á Íslandi hefur m.a. verið gagnrýnd af alþjóðlegum eftirlitsstofnunum á sviði mannréttinda. Í skýrslu sinni um Ísland árið 2005 gagnrýndi Mannréttindafulltrúi Evrópuráðsins málsmeðferð við skipun dómara og áréttaði mikilvægi þess að dómstólar séu sjálfstæðir og óhlutdrægir í störfum sínum.

Fyrirhugaðar breytingar eru að mestu í samræmi við skýrslu sérstakrar nefndar sem dómsmálaráðherra skipaði þann 3. mars 2009 til að endurskoða reglur um skipun dómara og gera tillögur að nýjum reglum. Í nefndinni sátu Guðrún Erlendsdóttir, fyrrverandi hæstaréttardómari, sem var formaður hennar, Hákon Árnason, hæstaréttarlögmaður og Ómar Hlynur Kristmundsson stjórnfræðingur og dósent við Háskóla Íslands. Sérstakur samráðshópur var skipaður samhliða nefndinni sem í sátu fulltrúar ASÍ, BHM, BSRB, Mannréttindaskrifstofu Íslands og Mannréttindastofnunar Háskóla Íslands.

Í 2. gr. frumvarpsins er lagt til að á eftir 4. gr. laganna komi ný grein, 4. gr. a., sem kveður á um dómnefnd sem metur hæfi umsækjenda um stöður dómara. Lagt er til að þeim verði fjölgað úr þremur, líkt og kveðið er á um í 3. mgr. 12. gr. núgildandi laga um dómstóla nr. 15/1998, í fimm. Jafnframt eru gerðar tillögur um hvernig skipað skuli í þessa nefnd. Nefndin skal láta dómsmálaráðherra í té skriflega og rökstudda umsögn um umsækjendur um embætti dómara þar sem tekin er afstaða til þess hvaða umsækjandi eða eftir atvikum umsækjendur eru hæfastir. Lagt er til að dómsmálaráðherra sé bundinn umsögn nefndarinnar og sé því skylt að skipa þann mann í dómaraembætti sem nefndin telur hæfastan meðal umsækjenda. Engu að síður er lagt til að Alþingi geti samþykkt tillögu dómsmálaráðherra um heimild til að skipa í embættið annan nafngreindan umsækjanda sem fullnægir að mati dómnefndar öllum skilyrðum sem þarf að uppfylla skv. 2. og 3. mgr. 4. gr. núgildandi laga um dómstóla. Í 3. gr. frumvarpsins eru gerðar tillögur að breytingum á 2., 3. og 4. mgr. 12. gr. laganna sem mun fjalla um hæfi og skipan héraðsdómara.

Mannréttindaskrifstofan fagnar frumvarpinu og telur það á margan hátt til þess fallið að styrkja stöðu og sjálfstæði dómstólanna sem og að tryggja að þeir verði óháðir framkvæmdar- og löggjafarvaldinu sem þeir hafa eftirlit með. Skrifstofan vill koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri:

MANNRÉTTINDASKRIFSTOFA ÍSLANDS
ICELANDIC HUMAN RIGHTS CENTRE

Mannréttindaskrifstofan lýsir ánægju sinni með þær tillögur um að sömu reglur skuli gilda um skipun hæstaréttardómara og héraðsdómara þannig að framangreind dómnefnd meti hæfi og hæfni allra umsækjenda um dómaraembætti. Skrifstofan telur að fyrirhugaðar breytingar muni auka á gagnsæi reglna um skipan dómenda og að tiltrú almennings á skipunarferlinu muni aukast að sama skapi. Einnig lýsir skrifstofan ánægju sinni með þá fyrirhuguðu breytingu að nefndarmönnum verði fjölgað úr þremur í fimm og telur að slíkar breytingar stuðli að vandaðri og málefnalegri málsmeðferð.

Í fyrirhugaðri 4. gr. a. er fjallað um tilnefningu nefndarmanna, þ.e. að tveir skulu tilnefndir af Hæstarétti og skuli annar þeirra ekki vera starfandi dómari, dómstólaráð tilnefnir þann þriðja og Lögmannafélag Íslands þann fjórða. Fimmtí nefndarmaðurinn skal svo kosinn af Alþingi. Í skýrslu framangreindrar nefndar, sem fékk það hlutverk að endurskoða reglur um skipun dómara, er lagt til að tveir fulltrúar almennings eigi sæti í dómnefndinni sem ekki þurfa að vera lögfræðingar en geta verið það. Tilgangurinn að fá í nefndina víðara sjónarhorn, þeir eiga að hafa víðtæka þekkingu á samfélagsmálum og vera vel metnir borgarar. Líkt og að framan er rakið er lagt til, í umræddu frumvarpi, að í nefndinni sitji einn fulltrúi almennings en ekki tveir. Mannréttindaskrifstofan setur ekki sérstaklega út á þá ákvörðun enda er í athugasemdum í greinargerð með frumvarpinu útskýrt að sá nefndarmaður sem Hæstiréttur tilnefnir og má ekki vera starfandi dómari geti verið í hliðstæðri stöðu. Hins vegar kemur fram í athugasemdunum að hér á landi sé ekki auðvelt að finna á meðal frjálsra félagasamtaka einhver ein sem talist gæti samnefnari fyrir þau öll eða flest og eðlilegt væri að leita til um tilnefningu í nefndina. Þess vegna sé talið tryggast að fela Alþingi það hlutverk að kjósa fulltrúa almennings til setu í nefndinni. Tillaga fyrrgreindrar nefndar um þetta er sú að fulltrúar almennings skuli vera tilnefndir af hagsmunasamtökum og nefnir Mannréttindaskrifstofu Íslands sem dæmi um samtök sem gætu staðið að slíkum tilnefningum. Mannréttindaskrifstofan vill ítreka þessi tilmæli nefndarinnar og telur sig geta sinnt þessu hlutverki af mikilli kostgæfni og heilindum. Skrifstofan er óháð stofnun sem vinnur að framgangi mannréttinda með því að stuðla að rannsóknum og fræðslu og efla umræðu um mannréttindi á Íslandi. Skrifstofan gegnir einnig ákveðnu eftirlitshlutverki en hún veitir umsagnir um lagafrumvörp og skilar skýrslum til eftirlitsnefnda Sameinuðu þjóðanna og Evrópuráðsins. Mannréttindaskrifstofan er fulltrúi breiðs hóps sem starfar að mannréttindum, m.a. háskólasamfélagsins, Jafnréttisstofu og fjölda félagasamtaka og endurspeglar þannig stóran hluta samfélagsins.

Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir sjálfstæðum og óvilhöllum dómstóli telst til grundvallarmannréttinda. Fyrirliggjandi frumvarp er til þess fallið að styrkja stöðu og sjálfstæði dómstólanna og tiltrú almennings á dómskerfið og vonar skrifstofan því að það nái fram að ganga.

Virðingarfyllt,

f.h. Mannréttindaskrifstofu Íslands
Kolbrún Birna Árdal, lögfræðingur

Kolbrún B. Árdal

Alþingi
Erindi nr. Þ 138/1133
komudagur 5.3.2010

Ríkissaksóknari

Reykjavík 4. mars 2010.

Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 10
150 Reykjavík

Allsherjarnefnd Alþingis hefur óskað umsagnar ríkissaksóknara um frumvarp til laga um dómstóla, 390. mál

Frumvarpið er samið á vegum réttarfarsnefndar að tilhlutan dómsmálaráðherra eins og fram kemur í athugasemdum. Tilgangurinn er að styrkja sjálfstæði dómstóla með því að koma á breyttu fyrirkomulagi um skipan dómara. Ríkissaksóknari er meðmæltur frumvarpinu og telur það til þess fallið að ná þeim tilgangi sem þar er að stefnt.

Virðingarfyllt

Valtýr Sigurðsson

